

Богдан Пташник

Основоположник української математичної культури в Галичині

*ІІІММ ім. Я.С. Підстригача НАН України, Львів, Україна
E-mail: ptashnyk@lms.lviv.ua*

14 липня 2016 р. минуло 60 років від дня переходу у вічність видатного українського математика і просвітника, одного з перших дійсних членів Наукового товариства ім. Шевченка (НТШ), професора Львівського університету Володимира Левицького. Він перший в історії (1894) надрукував наукову працю з вищої математики українською мовою, перший опублікував (1902) матеріали до української математичної термінології, перший організував математичне життя українців у Галичині, будучи довголітнім директором Математично-природописно-лікарської секції НТШ та незмінним редактором упродовж 1897-1939 рр. її “Збірника” — першого україномовного наукового часопису з природничих наук.

Народився Володимир Левицький 31 грудня 1872 р. у Тернополі в сім’ї судійського службовця. Середню освіту здобув у гімназіях Золочева, Тернополя та Львова. В 1890-1894 рр. навчався у Львівському університеті, де пройшов добру математичну школу у професора Ю. Пузини. З 1896 р. працює вчителем гімназії в Тернополі, продовжуючи активно займатись науковою роботою. В 1901 р. захищає докторську дисертацію. В 1903 — 1914 рр. В. Левицький працює професором 5-ої державної гімназії у Львові. З початком Першої світової війни був покликаний до війська і 31 грудня 1914 р. попадає в російський полон, з якого повернувся 1918 р.

У 1919-1924 рр. В. Левицький був інспектором, а від 1924 р. фаховим інструктором з математики і фізики в гімназіях Львівського шкільного округу. У 1920 — 1923 рр. він також читає лекції з вищої математики у Таємному українському університеті у Львові. У 1930 р. переходить на пенсію та повністю віддається науковій і науково-організаційній роботі в НТШ. В 1926-1932 рр. він був заступником голови НТШ, а в 1932-1935 рр. — головою НТШ. У 1939-1953 рр. В. Левицький працював професором Львівського педагогічного інституту та Львівського університету імені Іван Франка.

“Основоположник математичної культури нашого народу” — так сказав про В. Левицького академік Михайло Кравчук.